

25. ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΙΝ

Κατὰ τὴν μεθοριακὴν αὐτὴν θέσιν μεταξὺ τῆς Τεγεάτιδος καὶ τῆς Λακεδαίμονος αἱ ἀνασκαφαὶ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1955 ἀπεδείχθησαν ἔξαιρετικὰ εὐτυχεῖς. Μάλιστα τοῦτο ἐφάνη, ὅταν βραδύτερον τὰ συγκομισθέντα εἰς ἑκατοντάδας ὄστρακα συνεκολλήθησαν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ δεξιωτάτου ἀρχιτεχνίτου Τριανταφύλλου Κοντογιώργη.

Συνοπτικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀνασκαφικῆς ἐρεύνης ἐδημοσιεύθη ἤδη εἰς τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὸ 1955, σ. 83-85, τὸ ἐκδιδόμενον ἐπιμελεῖα τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀναστ. Ὁρλάνδου. Νομίζομεν ἄσκοπον νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐδῶ τὰ ἐκεῖ ἐκτεθέντα, ἀφοῦ μάλιστα αἱ δημοσιευθεῖσαι εἰκόνες τῆς πελίκης μὲ τὴν Θέτιδα καὶ τῆς προχόης μὲ τὴν γέννησιν τῆς Ἑλένης δὲν ἀνταποκρίνονται ποιοτικῶς εἰς τὸ λαμπρὸν σχέδιον τῶν πρωτοτύπων. Τὰ ἔξαιρετικὰ αὐτὰ ἀγγεῖα θὰ δημοσιευθοῦν, ἐλπίζω, μὲ καλυτέρας καὶ πολλὰς φωτογραφίας, ὅπως τὸ ἀξίζουσιν. Θὰ περιορισθῶ διὰ τοῦτο εἰς μερικὰς νεωτέρας καὶ ἀκριβεστέρας παρατηρήσεις.

Δὲν εἶναι ἀκριβὲς τὸ γραφέν, ἔ.ἀ. σ. 85, ὅτι τὰ συγκροτηθέντα 6-7 ἐρυθρόμορφα ἀγγεῖα ἀνήκουν ὅλα εἰς τὰς τελευταίας 3-4 δεκαετηρίδας τοῦ 5ου αἰῶνος. Ἡ δημοσιευομένη λαμπρὰ καθήμενη Ἀθηνα, πίν. 91α, ἔξ ὕδριας μὲ κρίσιν Πάριδος, εὐρεθείσης ἐντὸς δεξαμενῆς ὀμβρίων ὑδάτων, ἀνήκει ὠρισμένως εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 4ου αἰῶνος. Τὸ ἄδρον καὶ γλαφυροῦ κάλλους πρόσωπον τῆς θεᾶς ὡς καὶ τὸ προηγμένον εἰς ἡρεμωτέραν ἀγριότητα γοργόνειον ἐνθυμίζουσιν τὰς πρωιμοτάτας ἀγγειογραφίας τοῦ ρυθμοῦ τοῦ Kertsch. Ἐπίσης φανερὰ εἶναι ἡ νεωτέρα ἐποχὴ τοῦ κρατῆρος, πίν. 91β, διὰ τὴν ραδιωτέραν μορφὴν, τὰς λαβὰς καὶ τὸ ἀμελέστερον, ἂν καὶ τυπολογικῶς ἀρχαῖον, σχέδιον. Ἐπὶ ἑκατέρας πλευρᾶς εἰκονίζεται νέος δρομεὺς κρατῶν σπλεγγίδα καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς εἶδος ἀρυβάλλου. Εἶναι περιεργον, ὅτι τὰ συντρίμματα τοῦ κρατῆρος εὐρέθησαν εἰς λατρευτικὴν πιθανῶς γωνίαν οἰκῆματος, ὅπου ἀνεσύρθη ἕκ τῶν χωμάτων καὶ πραγματικὴ χαλκῆ σπλεγγίς.

Ἄλλὰ τὸ ἐντόπιον κεραμεῖον καὶ ἀγγειοπλαστικὸν ἐργαστήριον δὲν σταματᾷ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 4ου αἰῶνος. Ὅπως εἰς τὰς παλαιότερας ἐρεῦνας τοῦ 1950, 1954 καὶ κατὰ τὸ 1955 συνελέχθησαν κομμάτια ἀλλὰ καὶ δλόκληρα μικρὰ ἀγγεῖα ἑλληνιστικῶν χρόνων μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ των περικόμψα σχήματα καὶ τὰς ἰδιαζούσας λαβὰς. Συγχρόνως παρατηρήθη, ὅτι τὰ ὄστρακα δὲν φθάνουν εἰς τὴν ὑστέραν ἑλληνιστικὴν ἢ ρωμαϊκὴν ἐποχὴν. Τὸ χαρακτη-

ριστικὸν θαμπὸν χρῶμα τοῦ γανώματος οὐδαμοῦ φαίνεται. Ἐκτοτε λοιπὸν ἐγεννήθη ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ πολυάριθμα ὄστρακα ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Ἀναλήψεως δὲν εἶναι ἄσχετα μὲ τὴν βεβαιουμένην πυρπόλησιν τῶν ξυλοπλέκτων οἰκημάτων καὶ ὀλοκλήρου τοῦ συνοικισμοῦ, πυρπόλησιν γενομένην εἰς ἐποχὴν ὄχι νεωτέραν τοῦ 2^{ου} π.Χ. αἰῶνος. Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ (VII 13, 6) γνωρίζομεν, ὅτι ἡ Ἴασος ἢ Ἴασαία, πόλις ἐν ὄροις χώρας τῆς Δακωνικῆς, καταληφθὲν ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν ἐκυριεύθη καὶ ἐπυρπολήθη ὑπὸ τοῦ Σπαρτιάτου Μενακίδα τὸ 147 π.Χ., πιθανώτατον εἶναι, ὅτι ὁ ἐρευνώμενος ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Ἀναλήψεως ἀρχαῖος συνοικισμὸς τοῦτο τὸ ὄνομα ἔφερε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Τὸ σχετικὸν τοπογραφικὸν ζήτημα εὐρύτερον ἀνέπτυξα εἰς τὸν πρὸς τιμὴν τοῦ καθηγητοῦ κ. Σωκράτους Κουγέα ἐκδιδόμενον ἐν Θεσσαλονίκῃ πανηγυρικὸν τόμον, σ. 65 - 75.

Ὁ μνημονευθεὶς τεχνίτης ἐκτὸς τῆς ἐπιμελείας καὶ ὀξυδερκείας περὶ τὴν συλλογὴν τῶν συνανηκόντων ὄστράκων ἔχει πρὸς τούτοις τὴν ἱκανότητα νὰ συντάσῃ μὲ ἀρκετὴν ἀκριβείαν σχέδια τῶν ἀποκαλυπτομένων οἰκημάτων. Ἐπειδὴ πέραν τούτου τὰ εὐτελῆ τοιχάρια τῶν οἰκιῶν, κοινοὶ ξηρότοιχοι μικροῦ ὕψους, δὲν χρησιμεύουν εἰς τίποτε, συνηθίζομεν νὰ ἐπικαλύπτωμεν ταῦτα διὰ χωμάτων, ὥστε ἐπ' αὐτῶν νὰ συνεχίζεται ἡ καλλιέργεια. Ἀσύμφορος θὰ ἦτο ἡ ἀπαλοτριῶσις, ὅτε μετὰ βραχὺν χρόνον ἀκάλυπτα θὰ διελύοντο τὰ τοιχάρια καὶ θὰ ἐξηφανίζοντο. Ἐξαιρέσιν ἀποτελοῦν τρία κτίσματα, ἕξ ὧν ἐν μετὰ τεσσάρων κατὰ χώραν διατηρηθεισῶν ἐντὸς παραστάδων βάσεων κίωνων μετὰ καμπυλουμένης ὀπισθίας πλευρᾶς. Τὸ ἴδρυμα εἶναι ἀξιόλογον, πιθανώτατα πρυτανεῖον, διὰ πολλοὺς λόγους.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΩΜΑΙΟΣ



β. Παλαιστρινίτης κρατὸν ἐρύβαλλον καὶ στυγγίδα.



α. Καθημένη Ἀθηνᾶ ἐπὶ ὕδατος με κρίσιον Πάριδος.